

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Omgevingsvisie Geldrop–Mierlo

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

17 oktober 2022 / projectnummer: 3676

1 Advies over het MER in het kort

De gemeente Geldrop–Mierlo stelt een omgevingsvisie op om de koers voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente voor de periode tot 2040 te bepalen. De visie is daarmee een integrale strategische visie voor de fysieke leefomgeving. Voor het besluit over de omgevingsvisie is een milieueffectrapport (MER) opgesteld.¹ De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

1.1 Wat blijkt uit het MER?

De gemeente heeft een groot aantal ambities en heeft deze samengevat in zes speerpunten.² Elk van deze speerpunten is vertaald naar een aantal doelen. Voor drie daarvan, over wonen, recreatie en duurzaamheid, wil de gemeente verschillende mogelijkheden onderzoeken. Dit onderzoek moet richting geven aan de op een later moment te maken keuzes over het aantal te bouwen woningen, het type recreatieve functies (lokaal, bovenlokaal of regionaal) en de mogelijkheden voor energieopwekking. Voor deze drie doelen zijn in het MER alternatieven onderzocht. Voor elk doel zijn de milieugevolgen op kwalitatieve wijze bepaald. Op deze manier zijn ook de alternatieven beoordeeld.

Volgens het MER draagt de omgevingsvisie op een positieve manier bij aan alle speerpunten. Er is één onderwerp waar een negatief effect wordt geconstateerd, namelijk landbouw. Het gaat om het verlies aan landbouwareaal als gevolg van woningbouw, recreatie en duurzame energie.

Een belangrijke conclusie van het MER is dat de visie kansen met zich meebrengt, maar ook tot enkele bedreigingen leidt. De bedreigingen hangen voor een groot deel samen met een hoge druk op de beschikbare ruimte. Daarbij wordt aangegeven dat niet alle belangen in het buitengebied eenvoudig te combineren zijn en dat daarvoor een nadere uitwerking nodig is. De gemeente wil dit gaan doen in gebiedsgerichte en themagerichte programma's.³

1.2 Wat is het advies van de Commissie?

Leesbaarheid van het MER

Het MER presenteert veel informatie op een beknopte wijze. Het werken met, weliswaar omvangrijke, tabellen zorgt ervoor dat informatie over speerpunten, doelen én alternatieven naast elkaar staat. In factsheets staat vervolgens een toelichting op de informatie in de tabellen.

¹ Omgevingsvisie *Geldrop–Mierlo. Milieueffectrapportage*. Sweco, 29 juni 2022.

² Deze gaan over mobiliteit, natuur, de leefbaarheid van het centrum en van de wijken, de functies in het buitengebied en de economische kracht van Geldrop–Mierlo.

³ Zie bladzijde 112 van de ontwerp–omgevingsvisie. *Omgevingsvisie Geldrop–Mierlo 2040. Concept*. LOS stadomland B.V. en Gemeente Geldrop–Mierlo, 15 juni 2022.

Oordeel over het MER

De omgevingsvisie bevat de hoofdlijn van het beleid, voor de realisatie ervan gaat de gemeente uitvoeringsprogramma's en een omgevingsplan opstellen. De Commissie wijst erop dat met deze aanpak eventuele spanningen tussen de verschillende ambities en doelen pas op een later moment zichtbaar worden. Ook is het risico dat een integraal overzicht van de betekenis van keuzes zelfs helemaal buiten beeld blijft. De gemeente heeft hoge ambities en de beoogde ontwikkelingen brengen grote veranderingen met zich mee. Daarom zou het MER de gemeente al in dit stadium een 'spiegel' moeten voorhouden die laat zien waar de grootste knelpunten op gaan treden. De gemeente kan daar dan in haar richtinggevende keuzes al rekening mee houden.

Het MER beschrijft voor elk doel afzonderlijk de milieugevolgen. De gevolgen van alle doelen tezamen zijn niet beschreven en er is geen zicht op eventuele positieve effecten. Daardoor is niet duidelijk of er maatregelen nodig zijn om eventuele effecten te beperken of te voorkomen. Ook is niet helder of alle ambities wel te realiseren zijn.

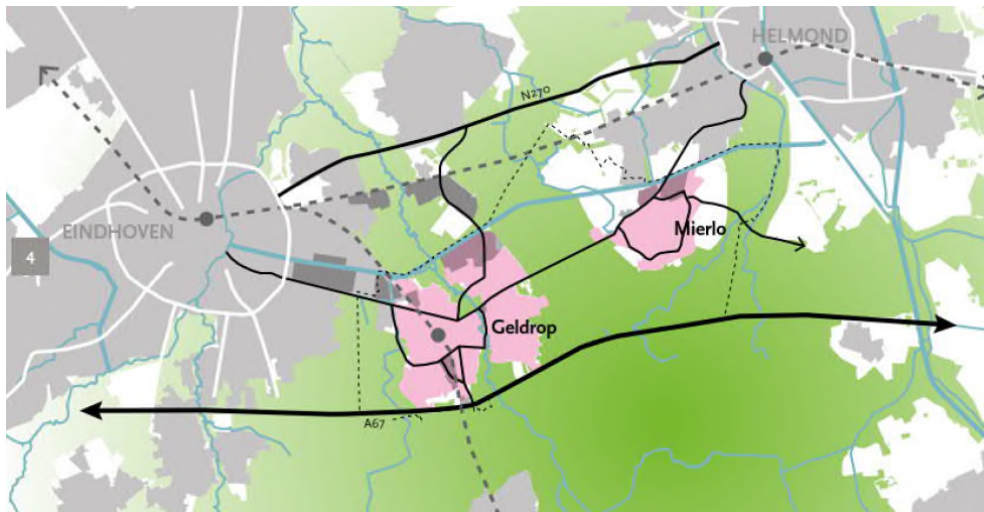
Om de milieugevolgen van de omgevingsvisie goed in beeld te brengen is daarom meer informatie nodig dan het MER nu biedt. Deze informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de omgevingsvisie Geldrop-Mierlo. Het gaat om het volgende:

- **Hoe staat Geldrop-Mierlo er voor?** De beschrijving en de analyse van de referentiesituatie laten onvoldoende zien wat de belangrijkste knelpunten en kansen richting 2040 zijn voor de gemeente. Er is meer inzicht nodig in hoe Geldrop-Mierlo er nu voor staat. Daar hoort ook een overzicht van actueel beleid bij.
- **Gemaakte en nog te maken keuzes.** Zowel in het traject om tot de omgevingsvisie te komen als bij de verdere uitwerking van de visie maakt de gemeente keuzes. Het MER moet laten zien wat de rol van het milieubelang in het voortraject is geweest. Ook moet het MER meer informatie geven om het milieubelang bij het besluit over de omgevingsvisie goed mee te kunnen laten wegen. Dit vraagt een ruimtelijke vertaling van de alternatieven en een betere duiding van de doelen. Dit inzicht ontbreekt nu.
- **Inzicht in de (integrale) effecten en bijdrage aan de doelen.** De beoordeling laat onvoldoende zien welke invloed de doelen hebben op het milieu, specifiek voor Geldrop-Mierlo. Een vertaling van de doelen (en de alternatieven) naar (indicatieve) ruimteclaims helpt om rekening te houden met de lokale situatie. Een optelsom van alle doelen (en alternatieven) is vervolgens nodig om een compleet beeld van de effecten van de visie te krijgen en om te beoordelen of alle ambities tezamen haalbaar zijn.
- **Een zelfstandig leesbare en publieksvriendelijke samenvatting.** Een goede afspiegeling van de inhoud van het MER in de vorm van een samenvatting ontbreekt.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over de omgevingsvisie.

Het valt de Commissie op dat het MER, en de omgevingsvisie, weinig aandacht besteden aan samenhang tussen de transities waar Nederland voor staat en wat dit kan betekenen voor Geldrop-Mierlo. Denk aan de interactie tussen de landbouwtransitie, de woningbouwopgave en de energietransitie. Een onderzoek naar mogelijkheden voor deze grote opgaven, bijvoorbeeld met functiecombinaties, had goed een plek kunnen krijgen in het MER bij de visie voor 2040. De Commissie geeft daarom in overweging om het MER aan te vullen met integrale en samenhangende alternatieven, waarin de transities een plek krijgen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1 Gemeente Geldrop-Mierlo (stippellijn) in het stedelijk netwerk en groengebieden (bron: MER)

Aanleiding MER

De omgevingsvisie beschrijft het integrale beleid van de gemeente voor de fysieke leefomgeving voor de middellange tot lange termijn. Omdat de omgevingsvisie kaderstellend is voor projecten waar mogelijk een MER voor moet worden opgesteld – zoals woningbouw of duurzame energieopwekking – is het nodig om een plan-MER op te stellen. Een plan-MER kan ook nodig zijn als een Passende beoordeling opgesteld moet worden, wanneer gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, bijvoorbeeld door extra stikstofdepositie.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Geldrop-Mierlo – besluit over de omgevingsvisie.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer [3676](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de gemeenteraad van Geldrop-Mierlo.

In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Aansluiting MER op Omgevingsvisie

De omgevingsvisie komt voort uit de nieuwe Omgevingswet.⁴ Een omgevingsvisie is integraal, wat wil zeggen dat deze bestaand en nieuw beleid voor verschillende beleidsvelden moet integreren voor de gehele fysieke leefomgeving. Dit is in de praktijk een complexe opgave, op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Op elk niveau spelen immers veel verschillende belangen, nieuwe uitdagingen zoals klimaatverandering en biodiversiteit en nieuwe opgaven zoals energietransitie en landbouwtransitie. Dit leidt er toe dat ambities voor de fysieke leefomgeving niet altijd samengaan en dat niet alles overal kan.

De ontwerp-omgevingsvisie laat zien dat de gemeente veel ambities heeft op verschillende beleidsterreinen. Zo streeft Geldrop-Mierlo onder andere naar goede bereikbaarheid, een groene en klimaatbestendige omgeving, energieneutraliteit en een toename van het aantal woningen. De uitwerking in de visie heeft nu nog vooral een agenderend karakter, ondanks de uitwerking van ambities naar doelen. De doelen geven een wensbeeld voor de toekomst.

Een MER is – naast participatie – in belangrijke mate ondersteunend in het besluitvormingsproces over het milieubelang. Het MER moet een objectieve blik geven op mogelijke beleidskeuzes en voorgenomen (politieke) besluiten en op de consequenties daarvan voor de omgeving.⁵ Als – zoals in het geval van de gemeente Geldrop-Mierlo – een omgevingsvisie vooral agenderend van aard is, moet het MER (op hoofdlijnen) inzicht geven in:

- mogelijke risico's en kansen voor de omgeving: hiervoor moeten de referentiesituatie en het relevant beleid goed in beeld zijn;
- mogelijke alternatieven en maatregelen die aansluiten op de ambities, al gemaakte keuzes en de te maken keuzes;
- de betekenis van de visie voor de leefomgeving van Geldrop-Mierlo door een goede effectbeschrijving en -beoordeling;
- de mate waarin ambities haalbaar en verenigbaar zijn en aansluiten op het integrale karakter van de omgevingsvisie;
- de wijze waarop de informatie uit de voorgaande bullets in vervolgbesluiten doorwerkt.

Op elk van deze onderdelen mist nu nog belangrijke informatie. Dit is in de volgende paragrafen toegelicht.

2.2 Hoe staat Geldrop-Mierlo er voor?

Hoofdstuk 3 van het MER bevat een korte samenvatting van de Foto van de leefomgeving (Bijlage A bij het MER). De wijze van weergeven, met kleuren en trends, is goed bruikbaar om een beeld van de huidige situatie te geven en hoe die zich naar verwachting in 2040 zal hebben ontwikkeld. Bijlage A licht de scores toe. De Commissie constateert dat deze bijlage nuttige en relevante informatie bevat over de huidige staat van Geldrop-Mierlo.

De uitwerking bevat echter onvoldoende informatie om te laten zien hoe de gemeente er nu en in 2040 voor staat en waar zich kansen en knelpunten voordoen. Dit heeft te maken met:

1. Onduidelijkheid over de rol van het bestaande beleid en de wet- en regelgeving.

⁴ Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking.

⁵ Een uitleg over hoe m.e.r. te gebruiken bij het opstellen van een omgevingsvisie staat in *Praktijkproef Afwegingskader Omgevingsvisie. Vanuit de perspectieven milieueffectrapportage en Global Goals*. VNG, mei 2020.

2. Het ontbreken van voldoende concrete en ruimtelijke informatie over de referentiesituatie en de autonome ontwikkeling. De Commissie benadrukt dat het verzamelen van informatie geen doel op zich is. Het gaat er om dat de 'couleur locale' van Geldrop-Mierlo voldoende in beeld is gebracht.

Beleidskader en wet- en regelgeving

Het MER moet laten zien welk beleid en welke wet- en regelgeving relevant is voor de omgevingsvisie en of de visie kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Dit onderdeel ontbreekt in het MER.

Regionaal strategisch beleid is wel benoemd in de omgevingsvisie. Het gaat dan om de Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant, de Regionale mobiliteitsagenda en de Regionale energiestrategie. Ook het Streefbeeld transitie landelijk gebied komt hier aan bod. In hoeverre deze informatie gebruikt is in het MER is niet duidelijk.

Een voorbeeld van de rol van beleid bij de referentiesituatie is de samenwerking van gemeenten binnen de Metropool Regio Eindhoven. Deze gemeenten, inclusief Geldrop-Mierlo, hebben ambities voor de ontwikkeling van de regio. Relevante en actuele thema's in dit samenwerkingsverband zijn mobiliteit, transitie landelijk gebied en energietransitie. Geldrop-Mierlo maakt onderdeel uit van een gebied dat wereldwijd voorop loopt op het gebied van innovatie. Via programma's als SmartWayz.nl komt dit tot uiting op het gebied van mobiliteit. Dit biedt veel kansen voor mobiliteitstransities en/of integratie van mobiliteit in het energiesysteem.

Voor het MER zijn verder in ieder geval relevant:

- nationale en provinciale plannen, zoals de NOVI, de Brabantse Omgevingsvisie en de omgevingsverordening Noord-Brabant;
- bestaand gemeentelijk beleid. Zo is het Groenbeleidsplan opgenomen bij de autonome ontwikkeling van het (stedelijk) groen.

Referentiesituatie

Het detailniveau van het MER en van de omgevingsvisie horen op elkaar aan te sluiten. Dit houdt in dat een MER bij een strategische omgevingsvisie minder gedetailleerd uitgewerkt hoeft te zijn dan bij voorbeeld een MER bij een vergunning voor een nieuwe fabriek. In beide gevallen moet het MER een passend en duidelijk beeld van referentiesituatie bieden. In dit MER is dat niet het geval: het geeft onvoldoende overzicht van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. De ernst, omvang en oorzaken van eventuele knelpunten (risico's) en kansen zijn daardoor niet goed in beeld.

Enkele voorbeelden:

- **De informatie is onvoldoende relevant.** Landbouw: de aard van de agrarische bedrijven en de geteelde gewassen zegt weinig over de bestaande agrarische situatie en de autonome ontwikkeling daarvan. Veel relevanter voor de planvorming en beleidskeuzes is inzicht in het toekomstperspectief van de landbouwbedrijven in Geldrop-Mierlo. Zijn de bedrijven vooral klein of juist groot in omvang, hebben ze een traditionele of moderne bedrijfsvoering, is de verwachting dat er voldoende opvolgers zijn, et cetera? Er is informatie nodig die een beeld geeft van verwachte veranderingen in de sector in de komende 10 jaar, specifiek voor deze regio en bij voorkeur voor deze gemeente, en van de mogelijkheden om als gemeente op een eventuele transitie te kunnen sturen.

- **De informatie is te algemeen.** Biodiversiteit: het aantal soorten dat voorkomt in een vierkante kilometer geeft slechts een algemeen beeld van de biodiversiteit en gaat voorbij aan de betekenis van verschillende typen gebieden. Een dergelijk onderscheid is veel zinvoller voor de toetsing. Denk aan de verschillen tussen bijvoorbeeld intensief en extensief stedelijk gebied, recreatiegebied, agrarisch gebied en natuurgebied. Dit is nodig om de invloed van de gewenste ontwikkelingen per type gebied op de biodiversiteit in beeld te kunnen brengen, deze kan immers variëren.
- **De informatie is niet onderbouwd.** Waterkwaliteit: deze zal in de autonome situatie verbeteren omdat Nederland moet voldoen aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water (KRW), zo staat in paragraaf 3.1 van bijlage A. Diverse onderzoeken laten echter zien dat Nederland niet op koers ligt om de KRW-doelen te halen.⁶ De conclusie dat dit voor Geldrop-Mierlo wel het geval is, is niet onderbouwd.
- **Trends en ontwikkelingen ontbreken.** Mobiliteit: op dit gebied zijn er verschillende trends en ontwikkelingen van betekenis voor de (toekomstige) infrastructuur en mobiliteitsvoorzieningen. Dit vraagt om een vertaling van landelijke ontwikkelingen naar de lokale praktijk. Denk hierbij aan de voortgaande bezuinigingen op het openbaar vervoer met name in landelijke gebieden, de opkomst van deel- en ketenmobiliteit, de toename van thuiswerken en dergelijke. Hoe verhoudt dit zich tot de bestaande infrastructuur (nu en straks)?

De Commissie wijst verder specifiek op de omvang van de woningbouwopgave. Het MER gaat uit van een opgave van 2.700 woningen. Dit volgt uit regionale Afsprakenkader Wonen SGE 2022.⁷ Dit aantal is echter inclusief woningen waarvoor al plannen zijn vastgesteld.⁸ Een inschatting van de gemeente is dat dit voor circa 1.000 woningen geldt. Voor de effectbepaling is relevant of de feitelijke opgave 2.700 of maar 1.700 woningen betreft. Dit had uit de beschrijving van de referentiesituatie moeten blijken.

Doordat een grondige analyse van de referentiesituatie in relatie tot de gemeentelijke ambities ontbreekt, is niet duidelijk hoe groot de uitdagingen voor de gemeente op de betreffende thema's zijn. Zo ontbreekt inzicht in welke externe factoren hierop van invloed zijn en welke mogelijkheden de gemeente zelf heeft om hier in te sturen. Deze informatie is van belang voor de te maken keuzes in de omgevingsvisie en de alternatieven hiervoor.

De Commissie adviseert het MER, voorafgaand aan besluitvorming, aan te vullen met:

- een overzicht van actueel beleid en wet- en regelgeving en te benoemen tot welke randvoorwaarden dit leidt;
- een analyse en onderbouwing van de referentiesituatie (zowel de huidige situatie als de autonome ontwikkeling) die past bij de specifieke situatie van Geldrop-Mierlo;
- een overzicht van de belangrijkste knelpunten en kansen voor de omgeving.

⁶ Een overzicht hiervan staat bijvoorbeeld op de website van het Kenniscentrum Europa Decentraal: [Hoe staat het met de voortgang van de Kaderrichtlijn Water in Nederland?](#)

⁷ Zie tekstkader 2.1 in het MER.

⁸ Zo bleek tijdens het locatiebezoek van de Commissie aan de gemeente (1 september 2022).

2.3 Gemaakte en nog te maken keuzes

2.3.1 Inzicht in al gemaakte keuzes

Van ontwikkelperspectieven naar speerpunten

De gemeente heeft aangegeven dat voorafgaand aan de concept-omgevingsvisie een participatietraject heeft plaatsgevonden. De uitkomsten zijn gebruikt om ontwikkelperspectieven te formuleren. De reactie van inwoners op deze perspectieven is gebruikt om de speerpunten te bepalen. Hoe daarbij is afgewogen welke onderwerpen wel en welke niet een plek hebben gekregen in de visie is niet beschreven. Daardoor biedt het MER geen compleet beeld van (al) gemaakte keuzes en de rol van het milieubelang daarbij: welke opties zijn overwogen, welke zijn er afgefallen en waarom? Een voorbeeld: bij het speerpunt duurzaamheid is gekozen voor extra zonneweides en windturbines. Onduidelijk is in hoeverre ook andere manieren om bij te dragen aan duurzame energievoorziening, zoals geothermie, zijn onderzocht.

Keuze voor aanvullende onderzoeksvragen

Het MER onderzoekt in totaal 36 doelen. Voor drie ervan heeft de gemeente aanvullende onderzoeksvragen meegegeven voor het MER: de woningbouwopgave, recreatie in het buitengebied en duurzame energievoorziening. Voor deze onderwerpen zijn daarom alternatieven onderzocht. Waarom specifiek voor deze drie onderwerpen is gekozen, is niet helder.

De Commissie adviseert het MER, voorafgaand aan besluitvorming, aan te vullen met een overzicht van al gemaakte keuzes en de rol die het milieubelang daarin heeft gespeeld. Ook de keuze om voor drie onderwerpen alternatieven te onderzoeken vraagt toelichting in de aanvulling.

2.3.2 Onderzoeken van nog te maken keuzes

Ruimtelijke vertaling van alternatieven en duiding van de doelen

Voor drie doelen zijn alternatieven onderzocht. Elk alternatief is globaal omschreven waarbij voor wonen en energie de nadruk ligt op kwantitatieve verschillen:

- woningbouwopgave: 2.700 of 3.700 nieuwe woningen⁹;
- duurzame energievoorziening:
- het basisalternatief gaat uit van het volledig benutten van daken voor zonnepanelen plus minimaal 140 hectare zonneweide;
- alternatief A: het basis alternatief plus 220 hectare zonneweide in het buitengebied;
- alternatief B: het basisalternatief plus 7 windturbines (langs de A67 en bij SVI Mierlo).

Voor het doel recreatie zijn drie alternatieven onderzocht die van elkaar verschillen op basis van karakter: lokaal, bovenlokaal of regionaal. Hiervoor zijn locaties aangegeven en is een beeld geschetst van een mogelijke inrichting.

Om milieugevolgen goed in beeld te brengen is ook een ruimtelijke vertaling van de alternatieven voor wonen en zonneweides nodig. Dit beeld ontbreekt nu. Zo is aangegeven

⁹ Zie paragraaf 2.2 van dit advies (Referentiesituatie) voor het bepalen van de feitelijke opgave.

dat 1.900 nieuwe woningen een plek krijgen in de wijken van Geldrop en Mierlo op plaatsen van vrijkomende agrarische bebouwing. Welke wijken hiervoor in aanmerking komen is niet duidelijk. Bij het alternatief voor 3.700 extra woningen is voor 1.000 woningen niet aangegeven waar ze moeten komen. Naast locatie is ook de beoogde dichtheid van de bebouwing relevant omdat dit bepalend is voor de benodigde ruimte.

De beoogde locaties voor de zonneweides zijn indicatief aangegeven op basis van zoekgebieden uit de RES Metropoolregio Eindhoven. Hoe de 140 hectare (basisalternatief) of 360 hectare (alternatief A) zich verhouden tot de omvang van de zoekgebieden is niet duidelijk.

Ook de overige doelen vragen meer duiding. Schets bijvoorbeeld een beeld van maatregelen om het centrum en de wijken klimaatbestendig te maken. Hoeveel ruimte is hier (indicatief) voor nodig? Wat betekent 'centraler zetten' van het treinstation en wat zou er nodig zijn om doorgaand verkeer om de gemeente heen te leiden? Vraagt dit bijvoorbeeld nieuwe infrastructuur, aanpassingen aan bestaande infrastructuur of wordt aan andere maatregelen gedacht?

Een ruimtelijke vertaling is nodig om inzicht te krijgen in ruimtebeslag, de invloed op bestaande functies, en de noodzaak voor eventuele aanvullende voorzieningen. Zo kan het omzetten van bemest agrarisch gebied naar een zonneweide of een woonlocatie zorgen voor een afname van stikstofdepositie. Extra woningen in het buitengebied vragen mogelijk om aanpassing van infrastructuur. Een MER bij een omgevingsvisie hoeft dit niet in detail uit te werken, maar moet wel inzicht geven in de haalbaarheid (of een risico-inschatting) van de alternatieven, rekening houdend met gebied specifieke kenmerken (van bijvoorbeeld deelgebieden).

De Commissie adviseert het MER, voorafgaand aan besluitvorming, aan te vullen met een ruimtelijke vertaling van de doelen en de alternatieven. Denk daarbij aan zoekgebieden en indicatieve uitgangspunten voor de invulling van gebieden.

Een compleet en integraal beeld

Een belangrijk onderdeel van een MER bij een omgevingsvisie is in hoeverre alle doelen voor de leefomgeving worden gerealiseerd en of er sprake is van doelen die elkaar bijten. Dit vraagt een integraal beeld van milieugevolgen van de doelen. Dit kan op verschillende manieren. In dit MER zijn de gevolgen per doel beschreven en zijn ze vervolgens onderling vergeleken (botsproeven). Om een integraal beeld te krijgen is nog een optelsom nodig, zie hiervoor paragraaf 2.4.2.

Een andere manier om een compleet en integraal beeld te krijgen is door integrale alternatieven te ontwikkelen die rekening houden met de samenhang tussen verschillende doelen. De Commissie geeft in overweging om dit alsnog te doen, en tegelijkertijd mogelijkheden voor transities op het gebied van landbouw, wonen, mobiliteit en energie te onderzoeken. Door vanuit verschillende invalshoeken de uitersten te onderzoeken geeft een MER inzicht in de omgevingseffecten en de haalbaarheid van alle ambities tezamen. Het geeft ook waardevolle informatie voor de toekomstige programma's en laat zien of en waar keuzes gemaakt moeten gaan worden.

Voor de invulling van dergelijke integrale en samenhangende alternatieven kan gedacht worden aan het volgende.

Functiecombinaties. Denk aan de samenhang tussen bijvoorbeeld woningbouw, mobiliteit en duurzaamheid. De hoeveelheid woningen en de daarbij toe te passen parkeernormen is van invloed op de verkeersintensiteit, nieuwe daken bieden (extra) ruimte voor zonnepanelen en dichte bebouwing kan leiden tot hittestress. Dit laat zien dat de woningbouwopgave verschillende aanknopingspunten biedt om aan andere doelen bij te dragen, zoals:

- het inzetten op maximaal duurzame woningen (energieleverend) in combinatie met duurzame mobiliteit (deelauto's en het gebruik van de elektrische auto voor energieopslag);
- het inzetten op maximale verdichting in combinatie met groene buffers rond kernen en wijken.

Transities en functieveranderingen in het landelijk gebied. Functieverandering – bijvoorbeeld van agrarische naar groene woon-, recreatie- en/of natuurgebieden – biedt kansen voor vermindering van de belasting van bodem, lucht en water. Tegelijkertijd biedt het ruimte voor de realisatie van andere ambities (wonen, klimaat, gezondheid, energie, biodiversiteit) en transities.

2.4 Effectbeschrijving en –beoordeling

2.4.1 Effecten van de alternatieven

De effectbeoordeling gaat uit van algemeen geldende principes en houdt onvoldoende rekening met de situatie in Geldrop-Mierlo. De gebruikte informatie, ook in de factsheets, kent te weinig diepgang om tot een goed en voldoende volledig oordeel te kunnen komen en om maatregelen te benoemen om gevolgen te beperken, te voorkomen of die tot een grotere bijdrage aan de doelen leiden. Het gevolg is dat de beschreven milieugevolgen van de alternatieven nu te abstract zijn en te weinig relevante informatie geven om mee te kunnen wegen in het besluit over de omgevingsvisie. Daarbij gaat het niet alleen om de milieugevolgen zelf, maar ook om het bepalen van (noodzakelijke) maatregelen om de effecten te beperken of te voorkomen. Ook is het van belang om inzicht te bieden in de kansen en aandachtspunten die relevant zijn voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie.

Twee voorbeelden:

- **Verkeer:** een toename van het aantal woningen heeft een effect op de belasting van het wegennet. Nu is niet duidelijk of de bestaande en ook geplande infrastructuur, zoals vastgelegd in de foto van de leefomgeving, nog voldoende restcapaciteit heeft om een toename van het verkeer te verwerken. Ook is onvoldoende in beeld gebracht of de voorgenomen maatregelen de groei van het autoverkeer in voldoende mate zullen compenseren. Denk hierbij aan de stimulering van het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer en aan de inbreng van deelmobiliteit. Het is daardoor niet goed mogelijk te beoordelen of de ambitie om het autoverkeer te verminderen met de uitgewerkte alternatieven ook daadwerkelijk kan worden gehaald.

- **Natuur:** het MER concludeert dat woningbouw leidt tot een afname van natuurwaarden en tot extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.¹⁰ Een onderbouwing van deze conclusie ontbreekt. De Commissie wijst erop dat wanneer deze woningen (net als de beoogde zonneweides) in agrarisch gebied worden gerealiseerd, de stikstofemissie vanuit de landbouw (fors) zal afnemen. De optelsom van negatieve en (sterk) positieve effecten kan daardoor positief uitpakken ten aanzien van biodiversiteit en stikstofdepositie. Dit is relevante milieu-informatie voor de besluitvorming en is met indicatieve stikstofberekeningen goed inzichtelijk te maken. In dit kader wijst de Commissie er ook op dat, wanneer significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, een Passende beoordeling nodig is.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER:

- de effecten en de bijdrage aan de ambities nader te beschrijven en te onderbouwen aan de hand van de aangevulde referentiesituatie en de ruimtelijke vertaling van de alternatieven;
- te laten zien in hoeverre maatregelen nodig en mogelijk zijn om eventuele effecten te beperken of te voorkomen;
- de kansen en aandachtspunten voor het vervolg te benoemen.

2.4.2 Bijdrage aan de doelen

Het MER laat op hoofdlijnen zien dat de strategische keuzes in de omgevingsvisie vrijwel allemaal positief bijdragen aan de gemeentelijke ambities. De haalbaarheid van de ambities is tegelijkertijd onzeker. Dit hangt samen met de volgende punten:

- De doelen zijn beperkt toetsbaar doordat ze nu richting geven en nog niet concreet zijn uitgewerkt. Het MER geeft aan dat deze stap gaat plaatsvinden in nadere uitwerkingen van de visie, zoals in gebiedsgerichte en thematische programma's. Hoe in de vervolgbesluiten het omgevingsbelang zal worden meegewogen en gemonitord, volgt echter niet uit het MER.
- Een beeld van de haalbaarheid van alle doelen ontbreekt. Hoe de integrale optelsom van alle doelen uitpakt is niet in beeld gebracht. In de botsproeven zijn namelijk steeds maar twee doelen met elkaar vergeleken. Een totaalplaatje ontbreekt. Daardoor blijft buiten beeld of het geheel 'past' of dat er keuzes tussen doelen gemaakt moeten worden.
- Voor sommige doelen is samenwerking met andere partijen nodig om ze te kunnen realiseren. Ook externe factoren, waar de gemeente geen of beperkt invloed op heeft spelen een rol. Denk aan ontwikkelingen in de agrarische sector, de mobiliteitstransitie¹¹ en klimaatverandering.

Vanzelfsprekend kan een MER in deze fase niet op alle punten een compleet beeld geven. Een integraal beeld van de haalbaarheid van de doelen (integrale botsproeven) en van

¹⁰ Zie de factsheets in Bijlage B bij het MER, onder andere bij de effectbeschrijving van Doel 0 Woningbouwopgave.

¹¹ De gemeente verwacht bijvoorbeeld dat door de komst van elektrische voertuigen de geluidsoverlast vanwege verkeer zal verminderen. Hiermee wordt voorbijgegaan aan het risico dat de transitie naar elektrisch rijden bijvoorbeeld door capaciteitsproblemen op het elektriciteitsnetwerk wel eens vertraagd kan worden. In haar ambitie om het station meer met het centrum te verbinden en rondom het station een vervoersknooppunt te realiseren, is het nog maar de vraag of de NS hier haar medewerking aan wil verlenen. Verder is het nog maar de vraag of het openbaar vervoer haar rol als drager van duurzame mobiliteit waar kan maken, omdat het openbaar vervoeraanbod in landelijke gebieden aan het teruglopen is. Aan de kansen, die keten- en deelmobiliteit bieden, besteedt het MER geen aandacht.

randvoorwaarden voor het vervolg is echter wel essentiële informatie voor het besluit over de omgevingsvisie.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER:

- de botsproeven aan te vullen tot een integraal beeld van de effecten van de visie (in de alternatieven);
- inzicht te geven in de wijze waarop het omgevingsbelang, de ambities en de samenhang daartussen worden meegenomen in vervolgbesluiten;
- inzicht te geven in de wijze waarop de haalbaarheid van de ambities kan worden gemonitord, zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

2.5 Samenvatting

Een samenvatting ontbreekt in het MER. Dit is wettelijk gezien een vereiste¹² en moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

De Commissie adviseert het MER, voorafgaand aan besluitvorming, aan te vullen met een publieksvriendelijke samenvatting die in ieder geval ingaat op:

- de omgevingsvisie en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de omgevingsvisie en de alternatieven,
- de onzekerheden en leemten in kennis;
- de vergelijking van de alternatieven.

¹² Een niet-technische samenvatting is een wettelijk verplicht onderdeel van een (project-)MER volgens artikel 7.23 van het Besluit m.e.r.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Eric van der Aa

ir. Gerard Jan Hellinga

ing. Johan Janse

Marja van der Tas (voorzitter)

drs. Aletta Lüchtenborg (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Omgevingsvisie.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteiten D11.2 (stedelijk ontwikkelingsproject) en D22.2 (oprichting van een windturbinepark). Een MER is ook nodig omdat mogelijk effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gemeenteraad van Geldrop-Mierlo.

Initiatiefnemer besluit

College van Burgemeester en Wethouders van Geldrop-Mierlo.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3676](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

